

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων.

A. Οι φιλόσοφοι πιστεύουν ότι ο κόσμος κυβερνιέται από τη βούληση των θεών· νομίζουν ότι αυτός είναι κάτι σαν πόλη και πολιτεία κοινή για τους ανθρώπους και τους θεούς και ότι ο καθένας ξεχωριστά από εμάς είναι μέρος αυτού του κόσμου· από αυτό (το δεδομένο) συνεπάγεται από τη φύση το εξής, ώστε να βάζουμε δηλαδή το γενικό καλό πάνω από το ατομικό μας.

B. Όταν κάποιος ανήγγειλε στον Σερτώριο ότι το ελάφι βρέθηκε, ο Σερτώριος τον διέταξε να σωπάσει. Επιπλέον τον καθοδήγησε να το αφήσει ελεύθερο ξαφνικά την επόμενη μέρα σ' αυτόν τον τόπο, όπου επρόκειτο να βρίσκεται ο ίδιος με τους φίλους του. Την επόμενη ημέρα, ο Σερτώριος, αφού δέχτηκε τους φίλους στην κρεβατοκάμαρά του, τους είπε ότι είχε δει στον ύπνο του ότι το ελάφι, που είχε πεθάνει, επέστρεψε σ' αυτόν. Όταν το ελάφι, αφού αφέθηκε ελεύθερο από τον δούλο, όρμησε στην κρεβατοκάμαρα του Σερτώριου, γεννήθηκε μεγάλος θαυμασμός.

C. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρά (της) από τα ξεφωνητά των υπηρετριών, ήρθε για να τη μαλώσει, γιατί τάχα (κατά τη γνώμη του) είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα. Σ' αυτόν η Πορκία είπε κρυφά: «αυτό δεν είναι μια ασυλλόγιστη πράξη μου, αλλά μια ξεκάθαρη απόδειξη της αγάπης μου για σένα που μηχανεύεσαι τέτοιο σχέδιο: Θέλησα δηλαδή να δοκιμάσω με πόση ηρεμία θα σκοτωνόμουν με σιδερένιο εργαλείο, αν το σχέδιό (σου) δεν σου πήγαινε κατ' ευχήν».

(Μονάδες 20)

B1. Για καθεμιά από τις προτάσεις της **Στήλης Α** να καταγράψετε το γράμμα της **Στήλης Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Από τους παρακάτω λογοτέχνες με την ελεγειακή ποίηση δεν ασχολήθηκε	β. ο Βεργίλιος.
2. Καθιέρωσε το είδος της ποιητικής επιστολής σε κλασική ρωμαϊκή σάτιρα:	α. Κόιντος Οράτιος Φλάκκος
3. Το πρώτο λογοτεχνικό είδος που ωριμάζει στη Ρώμη είναι	γ. η κωμωδία.

4. «Γενέθλιος» χρονολογία της ρωμαϊκής λογοτεχνίας θεωρείται το έτος	α. 240 π.Χ.
5. Το έργο <i>De Catilinae coniuratione</i> συνέγραψε ο	β. Σαλλούστιος Κρίσπος.

(Μονάδες 10)

B2. Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
κύβος (**cubiculum**), οροσειρά (**orta**), κηδεμόνας (**cessisset**), διανομή (**interemptura**), αντικείμενο (**civitatem**).

(Μονάδες 10)

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

mundum (A): ονομαστική ενικού → mundus

deorum (A): κλητική ενικού → deus/dive/(dee)

unumquemque (A): γενική ενικού αρσενικού γένους → uniuscuiusque (ή unius cuiusque – ως δύο λέξεις)

nostrum (A): ίδια πτώση στον άλλο αριθμό → mei

postero (B): ίδιος τύπος στον συγκριτικό βαθμό → posteriore

Sertorius (B): κλητική πτώση → Sertori

magna (B): τους τρεις βαθμούς του επιρρημάτος → magnopere (ή magno opera) – magis - maxime

cubiculum (C): ονομαστική πληθυντικού → cubicula

tonoris (C): ίδια πτώση στον άλλο αριθμό → tonsorum

certissimum (C): γενική πληθυντικού ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό → certiorum

molientem (C): αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος → molienti (επιθετική μετοχή)

tale (C): ίδια πτώση στον άλλο αριθμό → talia

(Μονάδες 15)

Γ2. Να γράψετε τους τύπους σύμφωνα με την υπόδειξη (για τους περιφραστικούς σχηματισμούς να λάβετε υπόψη το υποκείμενο):

censent (A): β' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού ενεργητικής φωνής → censueratis

regi (A): ο ίδιος τύπος στον ενεστώτα ενεργητικής φωνής → regere

consequitur (A): γ' ενικό υποτακτικής παρακειμένου → consecutum sit
anteponamus (A): ο ίδιος τύπος στη παθητική φωνή → anteponamur
nuntiavisset (B): β' ενικό οριστικής παρατατικού παθητικής περιφραστικής συζυγίας → nuntiandus eras
praecepit (B): β' ενικό οριστικής μέλλοντα παθητικής φωνής → praecipieris/-re
dixit (B): β' ενικό προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής → dic
perisset (B): μετοχή ενεστώτα, αφαιρετική ενικού, ουδετέρου γένους → pereunte/-i
orta est (B): β' ενικό προστακτικής ενεστώτα και γενική ενικού του γερουνδιακού στο αρσενικό γένος → **orere , oriundi** (Αχ. Τζάρτζανος, *Λατινική Γραμματική*, σ. 126 και Ε. Σκάσσης, *Ιστορική Γραμματική της Λατινικής Γλώσσας*, Α τόμος, σ. 320).
praeripuisset (C): αφαιρετική σουπίνου → praereptu
molientem (C): απαρέμφατο μέλλοντα → moliturum esse
experiri (C): απαρέμφατο συντελεσμένου μέλλοντα → expertam fore
volui (C): γ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα → velit
essem interemptura (C): γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα παθητικής φωνής → interimantur

(Μονάδες 15)

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις που δίνονται με έντονους χαρακτήρες. Να δηλώσετε τον όρο που αυτές συμπληρώνουν ή προσδιορίζουν.

communem (το πρώτο στο Α απόσπασμα): **κατηγορηματικός προσδιορισμός** στο urbem και civitatem [βιβλίο καθηγητή, σ. 140].

deorum (A): γενική ως **συμπλήρωμα** στο communem (γενική αντικειμενική) [βιβλίο καθηγητή, σελ. 140].

cum amicis (B): εμπρόθετος προσδιορισμός της **κοινωνίας** στο futurum esset.

diei (B): γενική **κτητική** από το postridie. [Η γενική που συνάπτεται με επιρρήματα/φράσεις που δηλώνουν χρόνο (όπως postridie, post diem κ.ά.) χαρακτηρίζεται ως κτητική. Πβ. Ernout-Thomas, *Syntaxe Latine*, σ. 42, παρ. 55].

tibi (C): δοτική προσωπική **αντιχαριστική** από το (non) cessisset.

(Μονάδες 10)

Δ1β. praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurum esset (B): Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Eam cras repente in eum locum mitte, in quo (ego) cum amicis ero!

(βιβλίο καθηγητή, σ. 147)

(Μονάδες 5)

Δ2α. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit (C): να δηλώσετε τον σκοπό με τη χρήση της πρόθεσης causa (μονάδες 3), καθώς και με δευτερεύουσα τελική πρόταση (μονάδες 3).

- eius obiurgandae causa (υποχρεωτική γερονδιακή έλξη)
- ut eam obiurgaret (τελική πρόταση)

(Μονάδες 6)

Δ2β. quam aequo animo me ferro essem interemptura, si tibi consilium non ex sententia cessisset (C): Να γίνει μετατροπή του εξαρτημένου υποθετικού λόγου σε ανεξάρτητο (μονάδες 3). Στη συνέχεια ο ευθύς υποθετικός λόγος να μετατραπεί και να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (ή το απραγματοποίητο) για το παρόν (μονάδες 2).

- Quam aequo animo me ferro interimam, si tibi consilium non ex sententia cesserit?
- Quam aequo animo me ferro interimarem, si tibi consilium non ex sententia cederet? [υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (ή το απραγματοποίητο) για το παρόν]

(Μονάδες 5)

Δ2γ. ut communem utilitatem nostrae anteponamus (A): Να χαρακτηρίσετε πλήρως τη δευτερεύουσα πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, χρήση).

Δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση. **Εισάγεται** με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut (γιατί είναι καταφατική). **Εκφέρεται** με υποτακτική (όπως όλες οι συμπερασματικές), γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (anteponamus), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (consequitur). Παρατηρείται ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Η πρόταση αναφέρεται στο παρόν-μέλλον. **Λειτουργεί** ως επεξήγηση στο illud και **εκφράζει αποτέλεσμα ή συνέπεια**.

(Μονάδες 4)

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΣ